

زنجیره ارزش چیست و چه مزایایی برای سازمان به همراه دارد؟

اگر شما هم از فعالان در حوزه تولید محصول / خدمات باشید یا در سازمانی مشغول به کار باشید که در صنعت تولید فعالیت دارد، حتماً نام زنجیره ارزش را شنیده‌اید. زنجیره ارزش یکی از مفاهیمی است که به سازمان‌ها کمک می‌کند تا مزیت رقابتی ایجاد کنند و بتوانند از این طریق، از سایر رقبای خود پیشی بگیرند. این زنجیره شامل تمام مراحل است که برای طراحی، تولید و عرضه کالا به مشتریان طی می‌شود و هدف نهایی آن هم جلب رضایت حداکثری مشتری است. آشنایی با این مفهوم به سازمان کمک می‌کند تا سود خود را افزایش دهند. به همین دلیل در این مطلب به معرفی این مفهوم و مزایای آن می‌پردازیم.

کلیک کنید

برای دریافت دمو نرم افزارهای لجستیک

زنجیره ارزش؛ تعاریف و روش کارکرد

زنجیره ارزش (Value Chain) یکی از مفاهیم پرکاربرد سازمانی است و اولین بار توسط فردی به نام «مایکل پورتر» به کار برده شد. پورتر این مفهوم را به عنوان یکی از

مزایای رقابتی سازمان‌ها معرفی کرد و معتقد بود که بررسی زنجیره ارزش باعث افزایش مزایای رقابتی سازمان‌ها و بهبود جایگاه آن‌ها در بازار می‌شود.

در حال حاضر زنجیره ارزش به تمام مراحل و اقداماتی گفته می‌شود که سازمان‌های تولیدی باید طی کنند تا ارزش مشخصی را به محصولات و خدمات خود بیافزایند. مراحل و اقدامات مذکور شامل تمام فرایندهای مربوط به تولید محصولات هستند؛ از ابتدایی‌ترین مراحل مانند طراحی محصول و تهیه مواد اولیه، تا مرحله آخر که رساندن محصول به دست مشتری و خدمات پس از فروش است. به کار بردن زنجیره ارزش در مراحل تولید باعث می‌شود محصول نهایی سازگاری بیشتری با نیازهای مصرف‌کننده داشته باشد و در نتیجه رضایت مشتری را با رفع بهتر این نیازها جلب کند.

در واقع با کمک این روش، محصولات شرکت وجه تمایز بزرگی با سایر رقبای خود پیدا می‌کنند و از این طریق می‌توانند استراتژی قیمت‌گذاری محصول را بهبود دهند. هر دوی این عوامل در بلندمدت باعث افزایش سود سازمان و بهبود جایگاه آن در بازار می‌شوند.

زنجیره ارزش به چه صورت عمل می‌کند؟

هر سازمانی برای دستیابی به اهداف خود باید فعالیت‌های زیادی را به صورت روزانه به انجام برساند. این فعالیت‌ها به دو گروه فعالیت‌های اولیه و ثانویه تقسیم می‌شوند. زنجیره ارزش به شناسایی و طبقه‌بندی بهتر این فعالیت‌ها کمک می‌کند. در نتیجه این اتفاق، سازمان‌ها می‌توانند تمام فعالیت‌ها، روابط مابین آن‌ها و... را با دقت بیشتری بررسی کنند و با تحلیل آن‌ها منجر به بهبود عملکرد و بهره‌وری سازمان شوند.

فعالیت اولیه چیست؟

این دسته از فعالیت‌ها به صورت مستقیم در تولید محصول یا خدمات اثر می‌گذارند. فعالیت‌های اصلی یا اولیه شامل موارد زیر هستند:

- تدارکات داخلی
- فعالیتهای عملیاتی
- تدارکات خارجی
- فروش و بازاریابی
- فعالیتهای خدماتی

فعالیت ثانویه چیست؟

این فعالیتهای به نوعی پشتیبان و کمککننده فعالیتهای اصلی هستند و هدف از آنها هم بهبود عملکرد و کارایی فعالیتهای اولیه است. از جمله این فعالیتهای می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- تدارکات
- فعالیتهای زیرساختی
- فعالیتهای نرم افزاری
- منابع انسانی
- فعالیتهای تحلیلی

Interface

روش‌های تحلیل زنجیره ارزش

تحلیل و بررسی زنجیره ارزش یکی از اقدامات مهمی است که باید در هر سازمانی انجام شود. برای این کار باید مراحل زیر را طی کرد:

- **شناسایی فعالیت‌ها:** در گام اول باید تمام فعالیت‌های سازمان را شناسایی و طبقه‌بندی کنید. روند انجام این مرحله را در بخش قبلی توضیح دادیم. سپس باید تمام فعالیت‌ها را اولویت‌بندی کنید.
- **شناسایی ارتباط بین فعالیت‌ها:** در مرحله بعد، باید ارتباط بین فعالیت‌ها را شناسایی کنید. با این کار می‌توان نقاط ضعف سازمان را پیدا کرد و فهمید که چرا بعضی از بخش‌ها ضعیف‌تر عمل می‌کنند. بعد از آن می‌توان برای حل مشکلات و

بهبود روابط مابین فعالیتها اقدام کرد.

- شناسایی مشکلات سازمان: در مرحله آخر باید یک دید کلی و جامع به مشکلات سازمان داشت. سپس به بررسی مشکلات اساسی سازمان پرداخت و برای حل مشکلات مذکور تلاش کرد.

با طی کردن این مراحل، بهره‌وری سازمان افزایش می‌یابد و بخشی از مشکلات سازمان هم حل می‌شود.

زنجیره ارزش در چه سطحی قابل اجرا است؟

زنجیره ارزش را می‌توان در سطوح و مقیاس‌های مختلفی به کار برد؛ به طوری که سطح سازمانی تنها یکی از کوچک‌ترین سطوح این زنجیره محسوب می‌شود.

– سطح سازمانی

زنجیره ارزش در سطح سازمانی برای شمار زیادی از ما شناخته شده است. در این حالت، روی افزایش ارزش محصولات نهایی، ایجاد مزیت رقابتی و افزایش سود سازمان‌ها تمرکز می‌شود.

– سطح صنایع

در این حالت، زنجیره ارزش در سطح یک صنعت به خصوص مورد استفاده قرار می‌گیرد. به عنوان مثال ممکن است شرایط تولید یک محصول خاص در یک صنعت

مورد بررسی قرار گیرد.

- سطح جهانی

در این حالت، کالاها و خدماتی که تولید و در سطح جهان عرضه می‌شوند مورد بررسی قرار می‌گیرند. به عنوان مثال، ممکن است مراحل بازاریابی یا خدمات پس از فروش یک کالای جهانی با توجه به مفهوم زنجیره ارزش مورد بازبینی قرار بگیرد. مثلاً برند نایکی برای کاهش هزینه تولید محصولاتش، کارخانه‌های تولیدی خود را به کشورهای آسیایی منتقل کرد چرا که دستمزد کارگران در آسیا کمتر از اروپا است.

روش اجرایی سازی زنجیره ارزش در سازمان

برای اجرایی کردن زنجیره ارزش در یک سازمان باید مراحل زیر را طی کرد:

– برنامه‌ریزی

اولین مرحله برای پیاده‌سازی زنجیره ارزش، برنامه‌ریزی است. در این مرحله باید یک نقشه راه (road map) تهیه کرد. در این نقشه، نیازها، مشکلات و اطلاعات کلی مربوط به هر بخش از این زنجیره درج می‌شود.

– بررسی زنجیره ارزش

در این مرحله باید فرایندهای زنجیره ارزش مورد بررسی و تحلیل قرار بگیرند. هدف اصلی از این تحلیل، کاهش **هزینه تولید** و ایجاد وجه تمایز محصولات است. به همین دلیل در این بخش می‌توان از دو جهت متفاوت، عمل کرد که به شرح زیر هستند:

• **تحلیل بر مبنای هزینه:** در این حالت، تمام موارد اثر گذار روی هزینه محصولات

شناسایی می‌شوند. به عنوان مثال، دستمزد کارگران، هزینه ابزارآلات، مواد اولیه، اجاره بها، حمل و نقل و... از جمله این هزینه‌ها هستند. سپس باید هرگونه عاملی که باعث افزایش هزینه‌ها می‌شوند را شناسایی و برای حل آن‌ها تلاش کرد.

- **تحلیل بر مبنای وجه تمایز:** در این حالت، تمام سازمان روی نیاز مشتری و خواسته آن تمرکز و سعی می‌کنند محصولی را تولید کنند که به بهترین نحو ممکن پاسخگوی نیاز مشتری باشد. با این کار، مزیت رقابتی ایجاد می‌شود و مشتری کالای سازمان را به کالای تولیدشده توسط رقبا ترجیح می‌دهد. خدمات پس از فروش و واحد ارتباط با مشتریان در این رویکرد، نقشی اساسی دارند.

- بررسی روش‌های رقابتی

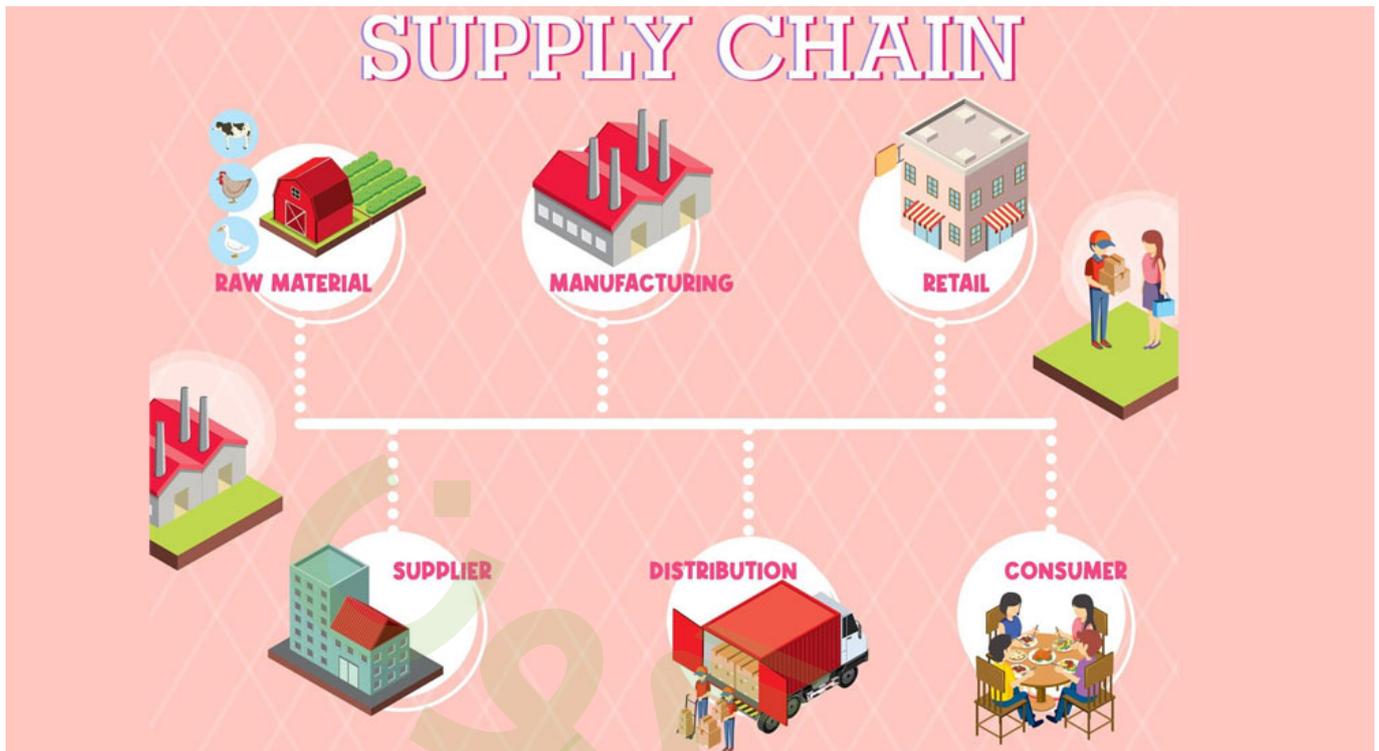
در این مرحله باید تلاش کنید تا بهترین بازار رقابتی را پیدا کنید. در صورتی که در مرحله قبل از رویکرد بر مبنای هزینه استفاده کرده‌اید، در این بخش هم باید به دنبال بازاری باشید که بتوانید با کاش هزینه‌ها در آن فعالیت کنید؛ در غیر این صورت باید با ایجاد وجه تمایز در محصولات به دنبال بهبود جایگاه خود در بازار باشید.

- برای کاهش هزینه‌ها می‌توانید از روش‌هایی مانند کاهش ساعات کاری، صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی و... استفاده کنید.
- برای ایجاد وجه تمایز هم می‌توانید از روش‌هایی مانند طراحی و بسته‌بندی‌های کاربردی و زیبا، بهبود کارایی محصول و بهبود خدمات پس از فروش بهره بگیرید.

مزایای استفاده از زنجیره ارزش در سازمانها

استفاده از این مفهوم مزایای زیادی برای سازمانها به همراه دارد. در ادامه به برخی از مهم‌ترین آنها اشاره می‌کنیم:

- بهبود بهره‌وری سازمان
- افزایش حاشیه سود
- کاهش هزینه تولید
- شناسایی مشکلات سازمان
- بهینه‌سازی فعالیتها
- ایجاد مزایای رقابتی
- شناسایی نقاط قوت سازمان
- افزایش رضایت مصرف‌کننده نهایی
- تثبیت و بهبود جایگاه سازمان در بازار

معرفی زنجیره تأمین و تفاوت آن با زنجیره ارزش

گاهی اوقات زنجیره تأمین و زنجیره ارزش با یکدیگر اشتباه گرفته می‌شوند. زنجیره تأمین به مراحل گفته می‌شود که برای تأمین مواد اولیه و تبدیل آن به کالای نهایی طی می‌شوند. این مراحل شامل تهیه مواد اولیه، تولید کالای نهایی و توزیع محصول بین مصرف‌کنندگان است. این در حالی است که زنجیره ارزش به فرایندی گفته می‌شود که سبب ایجاد یا بهبود ارزش در هر یک از مراحل زنجیره تأمین می‌شود.

به همین دلیل نباید این دو مفهوم را با یکدیگر اشتباه گرفت؛ البته باید به این نکته هم اشاره کرد که زنجیره تأمین نقش پررنگی در موفقیت سازمان دارد. به همین دلیل در حال حاضر سازمان‌های زیادی از نرم‌افزارهای مخصوص برای بهبود کارایی و مدیریت

بهبتر فرایند زنجیره تأمین استفاده می‌کنند. در ادامه یکی از نرم‌افزارهای کاربردی در حوزه مدیریت زنجیره تأمین را به شما معرفی می‌کنیم. شما می‌توانید با بهره‌گیری از مزایای این نرم‌افزار و استفاده از روش‌های تحلیل زنجیره ارزش، از موفقیت سازمان خود در بازار رقابتی امروز اطمینان حاصل کنید.

نرم افزار لجستیک چارگون

نرم افزار لجستیک دیدگاه که توسط شرکت چارگون طراحی و تولید شده است یکی از کاربردی‌ترین نرم‌افزارهای موجود در کشور در این حوزه است. با کمک این نرم‌افزار می‌توانید اقدامات زیر را با سرعت و دقت بالایی به انجام برسانید:

- اداره تمام انبارها علی‌رغم وجود پراکندگی جغرافیایی
- کنترل دقیق ورود و خروج کالاها
- پیگیری و رهگیری موجودی کالا
- بررسی وضعیت اموال و دارایی‌های ثابت
- مدیریت گردش کالا

توجه کنید که این موارد تنها بخشی از خدمات این نرم‌افزار برای کاربران است. با استفاده از این نرم‌افزار می‌توانید از مزایای زیر هم بهره‌مند شوید:

- افزایش دقت و نظم در فرایند انبارداری
- صرفه‌جویی در زمان و هزینه
- کاهش خطای انسانی

• دسترسی سریع به اطلاعات

سخن پایانی

زنجیره ارزش یکی از مفاهیم مهم در سازمان‌های تولیدی است. با کمک این مفهوم می‌توان هزینه‌های اضافی را شناسایی کرد و با ایجاد وجه تمایز در محصولات، حاشیه سود سازمان را افزایش داد. به همین دلیل بهتر است که تمام سازمان‌ها به خصوص سازمان‌های تولیدی با این مفهوم و روش پیاده‌سازی آن آشنایی داشته باشند. با کمک این مفهوم می‌توان نقاط ضعف سازمان را پیدا و با رفع آن‌ها، سازمان را به یکی از سازمان‌های بزرگ در بازار تبدیل کرد.